

Innhold

Innhold	1
1. Innledning	2
2. Definisjoner	2
3. Analysemetodikk	3
4. Når gjennomføres en usikkerhetsanalyse	5
4.1 Usikkerhetsanalyse i forbindelse med kostnadsestimering	5
4.2 Terskelverdier for gjennomføring	5
4.3 Jernbaneverkets Prosjektmodell.....	6
4.4 Suksesskriterier for prosjektet	7
4.5 Rollene i en usikkerhetsanalyse.....	7
5. Kvalitativ del av analysen	8
5.1 Kriterier for kategorisering av Sannsynlighet.....	8
5.2 Kriterier for kategorisering av Konsekvens	9
5.3 Felles kriterier for akseptkriterier	11
6. Kvantitativ del av analysen	12
6.1 Statistikk.....	12
6.2 Kostnader.....	14
7. Krav til gjennomføring av usikkerhetsanalyser	17
7.1 Krav til leveranse fra usikkerhetsanalyser	17
7.2 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse	18
7.3 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, S-kurve.....	19
7.4 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, Tornadodiagram.	20
7.5 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, hendelsesregister.....	20
7.6 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, Analysemodell.	21
7.7 Etterarbeid fra analyser	22
8. Referanser	22
Revisjonsoversikt	22

1. Innledning

Hensikten med dette dokumentet er å etablere en felles instruks for gjennomføring av usikkerhetsanalyser. Definisjonene er hentet fra Jernbaneverkets interne arbeidsrapport *Erfaringskostnader for investeringsprosjekter – rapport fra arbeidsgruppen*, prosjektterminologi PS2000 og annen faglitteratur. Definisjonene er av den grunn stort sett i samsvar med de begreper som i dag brukes i prosjektstyringsmiljøet i Norge, herunder andre offentlige etater.

2. Definisjoner

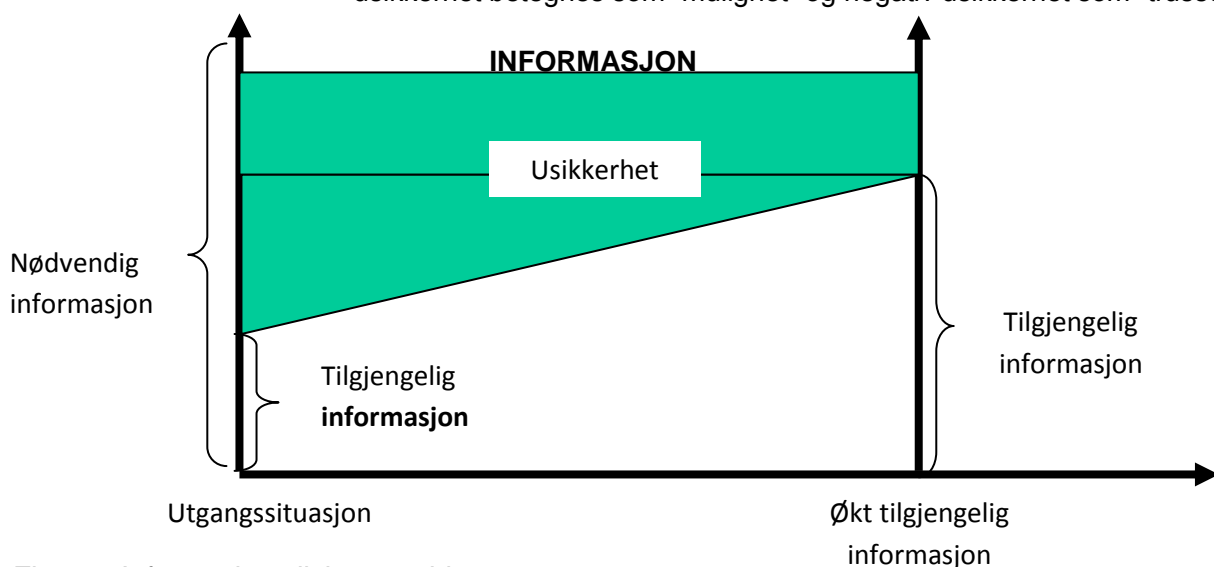
Usikkerhetsanalyse: En systematisk framgangsmåte for å identifisere, beskrive og / eller beregne usikkerhet. Usikkerhetsanalyse er et element i prosjektets usikkerhetsstyring.

Usikkerhetsstyring: Innebærer gjennomføring av en styringsløype som består av:

1. Gjennomføring av usikkerhetsanalyse
2. Planlegging av tiltak/handlinger basert på analysen
3. Iverksette tiltak som er identifisert i analysen (før oppstart og underveis i prosjektet)
4. Identifisering av nye usikkerheter underveis i prosjekter
5. Rapportering av enkeltusikkerheter og totalt usikkerhetsbilde, oppfølging og evt. korrigerende tiltak
6. Utførelse av ny analyse

Usikkerhet defineres: Differansen mellom den informasjon som er nødvendig for å ta en sikker beslutning og den tilgjengelige informasjon.

Usikkerheten kan ha både positiv og negativ potensiale. Positiv usikkerhet betegnes som "mulighet" og negativ usikkerhet som "trussel".

Figur 1: Informasjonstilsig over tid

TID

3. Analysemetodikk

I Jernbaneverket skilles det mellom usikkerhetsvurdering, enkel usikkerhetsanalyse og full usikkerhetsanalyse.

Det er ingen metodisk forskjell på disse, men ressursinnsatsen er forskjellig.

En usikkerhetsvurdering kan gjennomføres av sertifisert prosessleder og prosjektleder som minimum.

En enkel usikkerhetsanalyse forutsettes gjennomført ved sammensetning av en mindre ressursgruppe. Dette kan være prosjektleder, fagstøtte og "prosjektekstern" utfordrer.

Full analyse skal brukes for videre saksbehandling og dokumenteres som beskrevet i punkt. 8.2 i dette dokument. Sammensetning av analysegruppen skal være prosjektleder, prosjekteier, fagstøtte, interessentrepresentanter, prosjektekstern utfordrer, sertifisert prosessledelse med kvalifisert datastøtte.

Gjennomføring av analyse:

Analyseprogrammet er konstruert for å bygge kompetanse på analyseobjektet suksessivt gjennom analysesamlingen.

Analysen starter ved at prosessleder gjør rede for prosessen og rammebetingelser for denne, deretter en presentasjon av deltagerne og tilslutt i denne innledningen; prosjektets presentasjon av analyseobjektet.

Analysegruppen identifiserer deretter usikkerheten (muligheter og trusler) i en kreativ prosess ledet av prosessleder. Her er flere metoder mulige.

Den mest brukte metodiske tilnærmingen i Jernbaneverket er at alle deltagere får 5-10 minutter til refleksjon og dokumentasjon av tema de oppfatter som usikre. De formidler sine identifiserte usikkerheter en etter en, en usikkerhet av gangen. Enkeltusikkerhetene dokumenteres i plenum og genererer ny identifikasjon av usikkerheter.

Dette kan pågå fra 1 -2 timer og kan resultere i 50-150 enkeltusikkerheter. Disse grupperes av prosessleder til usikkerhetsdrivere som da blir spesifikke for analyseobjektet.

Analysegruppen prioriterer hendelser i 3 x 3 matrise etter forhåndsdefinerte krav til sannsynlighet og konsekvens. Alt registreres mot suksesskriteriet kostnader, med mindre et annet suksesskriterium gir høyere kritikalitet. De to øverste kritikalitetsklassene får forslag til tiltak knyttet til seg som prosjektet følger videre opp.

Nå startes gjennomgangen av kostnadsoverslaget (5-15 poster) med angivelse og beskrivelse av forslag til lavest antatte verdi, høyest antatte verdi og sannsynlig verdi. Tar man forutsetninger må de dokumenteres her.

På dette stadiet er i utgangspunktet all usikkerhet medtatt med mindre man initialt ønsker å identifisere egne drivere for den resterende usikkerhet som tas fra enkeltusikkerhetene, f.eks. markedsusikkerhet.

Dersom det er gjenværende restusikkerhet settes dette som trippeltansag for de forhåndsgrupperte driverne som inneholder alle enkeltusikkerheter.

Analysemodellen skal nå kunne vise frem s-kurve, tornadodiagram, p50 verdi, p85 verdi og verdi av et standardavvik. Dette fremlegges hvis mulig for analysegruppen for ettervurdering.

Resterende analysearbeid og rapportskrivning tillegges prosessledelsen som avgir rapport etter kravene i avsnitt 7.2

Prosjektet får usikkerhetsregister og tiltaksforslag umiddelbart for videre oppfølging.

Detaljerte metodebeskrivelser følger i kapittel 5,6 og 7.

4. Når gjennomføres en usikkerhetsanalyse

4.1 Usikkerhetsanalyse i forbindelse med kostnadsestimering

- Det skal gjennomføres usikkerhetsanalyser i forbindelse med kostnadsestimering i de forskjellige planfasene
 - Idéfase
 - Utredningsfase
 - Hovedplanfase
- I gjennomføringsfasen, minimum årlig eller ved større endringer i usikkerhetsbildet.
 - under utarbeidelse av detaljplan
 - under utarbeidelse av byggeplan (før anleggsstart)
 - underveis i anleggsgjennomføringen i større prosjekter
- Hensikten er å kvalitetssikre kostnadsestimatet samt å identifisere usikkerhetsbildet

4.2 Terskelverdier for gjennomføring

Vurdering av usikkerhet kan gjennomføres på flere måter avhengig av forventet kostnad for tiltaket:

For tiltak med forventet kostnad under 20 MNOK er det ikke krav om usikkerhetsanalyse med gruppeprosess. For slike tiltak er det tilstrekkelig at prosjektleder sammen med sertifisert prosessleder foretar en usikkerhetsvurdering.

For tiltak med forventet kostnad mellom 20 og 50 MNOK er det som hovedregel tilstrekkelig med enkel analyse.

For tiltak med forventet kostnad over 50 MNOK skal det utføres full usikkerhetsanalyse.

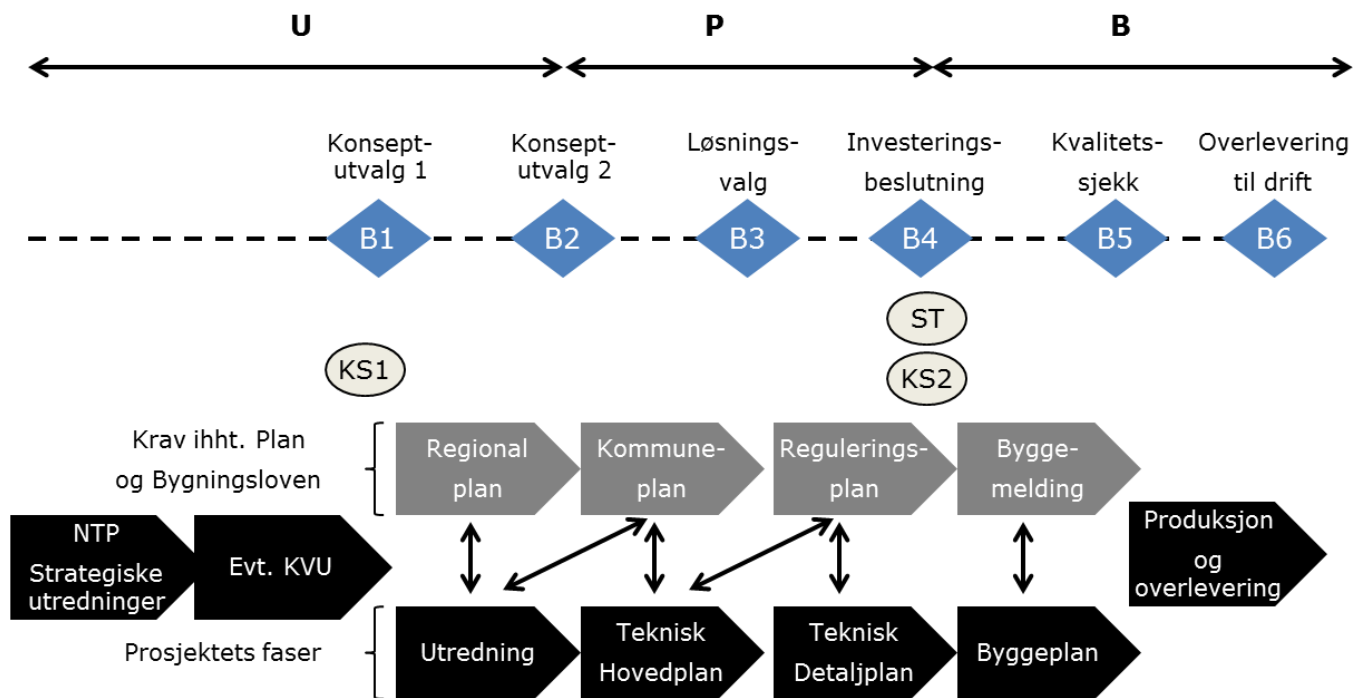
For tiltak som skal gjennom godkjenning ved faseovergang vil normalen være full analyse.

0-20 mnok	Usikkerhetsvurdering. Prosessleder, prosjektleder og datastøtte. Halv til 1 dag.
20-50 mnok	Usikkerhetsvurdering. Full gruppeprosess. Ingen rapport. Kun rådata.
> 50 mnok	Full analyse som beskrevet. 1-2 dager med full rapport.

4.3 Jernbaneverkets Prosjektmodell

Krav i Plan og bygningslovens vs Prosjektets modning. Prosjektets faser må ikke forveksles med Plan og bygningslovens planstruktur. Det stilles krav til godkjenning og dertil hørende usikkerhetsanalyser ved faseovergangene B1 til B5, eller minimum en gang årlig ved gjennomføring/bygging.

Jernbaneverkets prosjektmodell

Figur 2: Jernbaneverkets prosjektmodell

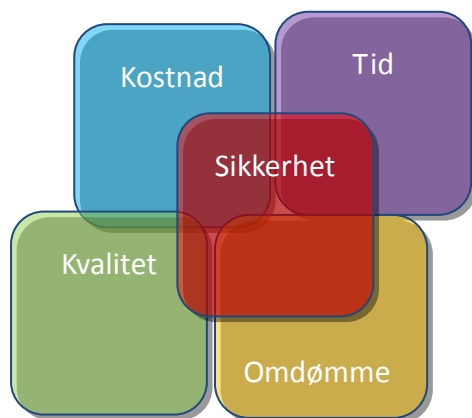

4.4 Suksesskriterier for prosjektet

Kriterier som definerer hvorvidt prosjektet skal kunne karakteriseres som vellykket.

Dersom mulig skal kriteriene være målbare.

Tid, Kostnad, Kvalitet og Omdømme samt Sikkerhet etter regelverk gitt i avsnitt 5.2. Sikkerhet anses som overordnet og skal være ivaretatt i klassifiseringen i 5.2.

Figur 3: Jernbaneverkets suksesskriterier

4.5 Rollene i en usikkerhetsanalyse

Ledelse og deltagelse i Usikkerhetsanalysen

Prosessleder Sertifisert

Datastøtte Sertifisert

Prosjektleder

Ekspert på fag, trafikk, marked etc.

Både Prosessleder og Datastøtte skal ha dokumentert kompetanse (f.eks. NTNU/JBV sertifiseringsprogram e.l.) og være godkjent av Jernbaneverket.

Prosjektleder og sentrale prosjektdeltagere skal representere prosjektet. I tillegg bør interne og/eller eksterne eksperter utenfor prosjektet delta for å utfordre prosjektet.

5. Kvalitativ del av analysen

5.1 Kriterier for kategorisering av Sannsynlighet

Sannsynlighet er et begrep som brukes i flere forskjellige sammenhenger. Det kan være:

1. et mål for usikkerheten av fremtidige hendelser,
2. et mål for hvor ofte en hendelse opptrer når den er en av flere muligheter, eller
3. et mål for graden av personlig overbevisning. ("magefølelsen").

Kategori 4 Svært høy sannsynlighet brukes kun for rapportering av usikkerhet mellom usikkerhetsanalysene. I en usikkerhetsanalyse vil en trussel med Sannsynlighet i Kategori 4 anses som deterministisk og man vil heller vurdere *mulighet* for å unngå hendelse eller redusere konsekvens. Tilsvarende motsatt for muligheter.

Sannsynlighetsverdi	Begrunnelse for sannsynlighetsverdien – hvorfor. (vurderes pr. prosjekt av prosjektet) eksempel	Alternativt: Sannsynlighetsvurder etter hvor sannsynlig man vurderer hendelsen vil inntreffe % - sannsynlig.
4 Svært høy Sannsynlighet	Hendelsen vil nesten helt sikkert oppstå innenfor neste hovedmilepæl, fordi... A, B.	> 50 %
3 Høy Sannsynlighet	Hendelsen kan oppstå innenfor neste hovedmilepæl, fordi... B	30-50 %
2 Middels Sannsynlighet	Hendelsen kan oppstå innenfor neste hovedmilepæl, fordi... C, D.	15-30 %
1 Lav Sannsynlighet	Hendelsen kommer neppe til å oppstå fordi...	< 15 %

Tabell 1: Sannsynlighetskategorier

Fordi...

- A) Prosjektet har tidligere meldt dette som kritisk trussel mot prosjektets suksesskriterier, men tiltak har ikke hatt effekt for å bringe usikkerheten ned (for eksempel at det ikke er nok ressurser i JBV / markedet)
- B) Prosjektet har tidligere meldt dette som høy usikkerhet, men tiltak har ikke hatt effekt for å bringe usikkerheten ned (for eksempel at prosjektet er for lavt prioritert til å få signalressurser)
- C) Prosjektet har tro på at tiltak vil bringe usikkerheten ned (for eksempel at prosjektet endrer sin kontraktsstrategi fra byggherrestyrt til totalentreprise)
- D) Prosjektet har tro på at tiltak effektivt vil bringe usikkerheten ned (for eksempel at prosjektet omprosjekterer)

Metoden % vurdering er alternativ som grunnlag for å vurdere sannsynlighet for at hendelsen/risiko vil inntreffe, eksempelvis bakgrunn fra usikkerhetsanalyse.

5.2 Kriterier for kategorisering av Konsekvens

Konsekvens er et begrep som brukes som mulig følge av en uønsket hendelse (trussel), eller en ønsket hendelse (mulighet).

Risiko = Sannsynlighet X Konsekvens

Beskrivelse.

1. Konsekvens kan uttrykkes med ord eller som en tallverdi
2. Konsekvens er knyttet til utfall av hendelser som påvirker suksesskriteriene positivt eller negativt.
3. Det kan oppstå mer enn én konsekvens fra én hendelse.
4. Konsekvens av uønskede hendelser kategoriseres fra 1 til 3, muligheter fra -1 til -3.

Suksesskriterier

Suksessfaktor	Konsekvens	Vurdering konsekvens
Kostnad (Kalibreres for det enkelte prosjekt)	> 1 mill. kostnadsøkning	Høy
	0,1 mill. – 1 mill. kostnadsøkning	Middels
	< 0,1 mill. kostnadsøkning	Lav
Tid (Tidsforsinkelse etter anleggsstart i forhold til idriftsettelsesdato)	>6uker forsinkelse	Høy
	2 - 6uker forsinkelse	Middels
	<2uker forsinkelse	Lav
Omdømme	Kritikk som hindrer prosjektets fremdrift	Høy
	Riksdekkende Kritikk	Middels
	Lokal kritikk	Lav
Kvalitet	A feil (stoppende) ved idriftsettelse	Høy
	Større antall B feil (ikke stoppende) ved idriftsettelse	Middels
	Mindre antall B feil (ikke stoppende) ved idriftsettelse	Lav
Sikkerhet	Fare for dødsfall/ alvorlige ulykker/skader	Høy
	Fare for uønsket hendelse	Middels
	-	Lav

Tabell 2: Konsekvenskategorier

5.3 Felles kriterier for akseptkriterier

Beskrivelse av usikkerhetsbildet

Identifisert usikkerhet plottes inn i kritikalitetsmatrisen ut fra den sannsynlighets- og konsekvenskategori som er funnet for den aktuelle hendelse.

Akseptkriterier

Fargeskaleringen angir prosjektets / Utbyggingsdivisjonens akseptkriterier, dvs. hvilken usikkerhet som aksepteres før det kreves spesielle aksjoner.

Plottet viser da hvilket usikkerhetsbilde den ene identifiserte usikkerhet representerer opp mot de kritiske suksessfaktorene som er definert i prosjektet.

I usikkerhetsstyring benyttes Kategorien "4 Svært Høy >50%" sannsynlighet og medfører krav om tiltak og rapportering til utbyggingsdirektør.

Sannsynlighet	4 Svært Høy > 50 %			
	3 Høy			
	2 Middels			
	1 Lav			
		1 Lav	2 Middels	3 Høy
	Konsekvens			

Figur 4: Kritikalitetsmatrise

Merk:

Dersom prosjektet velger å kategorisere konsekvens og sannsynlighet på en skala fra 1 til 5, basert på ikke gjeldende styringsdokumenter, det vil si 5 kategorier for konsekvens og 5 kategorier for sannsynlighet, må denne praksis være kompatibel med 4x3-matrisen i figur 4 over. (For bruk i usikkerhetsanalyser blir figur 4 en 3x3-matrise).

Det betyr at sannsynlighets- og konsekvenskategoriene i 1 til 5-skala må oversettes til henholdsvis 1 til 4-skala for sannsynlighet og 1 til 3-skala for konsekvens. Dette må være forhåndsdefinert for å sikre konsistens.

Beskrivelse av hvordan usikkerhets kategorier skal håndteres

Kat.4	Kritisk trussel	Kritisk trussel, umiddelbare tiltak. Rapporteres til Utbyggingsdirektør	Kun for rapportering knyttet til <i>Usikkerhetsstyring</i> ref. 6.1
6-9	Høy usikkerhet	Krever tiltak	Brukes i Usikkerhetsanalyser
3-4	Middels usikkerhet	Overvåkes	Brukes i Usikkerhetsanalyser
1-2	Lav usikkerhet	Ingen tiltak	Brukes i Usikkerhetsanalyser

Tabell 3: Usikkerhets kategorier

6. Kvantitativ del av analysen

6.1 Statistikk

Tripplestimater: Estimater som angir tre verdier. Disse vurderes i følgende rekkefølge:

1. "lavest antatte verdi" - N (nedre verdi)
2. "høyest antatte verdi" - Ø (øvre verdi)
3. "mest sannsynlige verdi" - M (middelverdi)

Mest sannsynlige verdi: Den verdi som oppstår hyppigst av ett sett med verdier (verdi med høyest sannsynlighetstetthet). Samsvarer med deterministisk verdi ved en deterministisk analyse / vurdering.

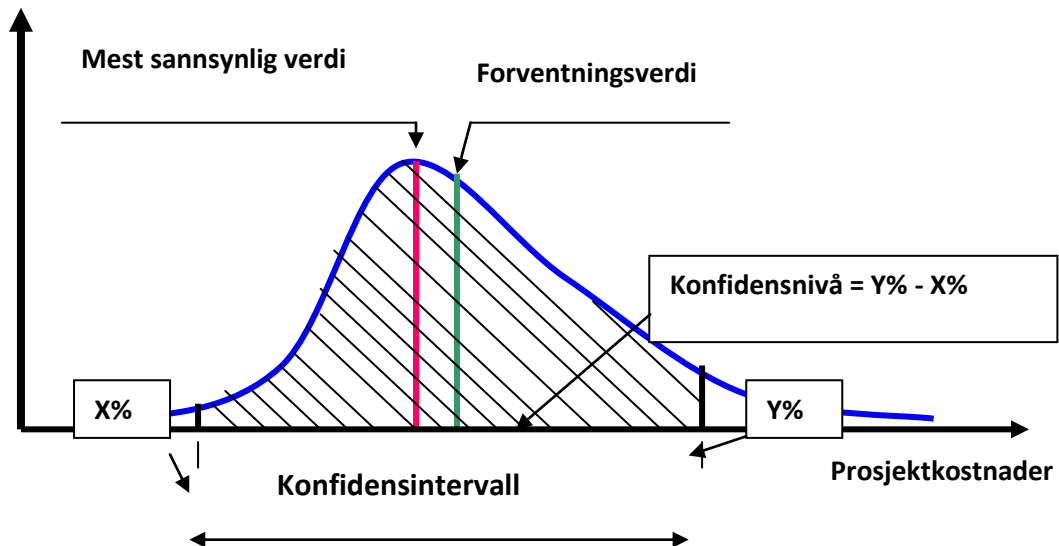
Deterministisk verdi: Inngangsverdi fra kvalitetssikret estimeringsprosess uten usikkerhetsavsetning. Verdien er angitt ved en enkel, ikke varierbar verdi. Denne er basert på gitte forutsetninger, og det innebærer at resultatet bare oppfylles når alle forutsetningene er oppfylt.

Forventningsverdi: Et vektet gjennomsnitt, tyngdepunktet av sannsynlighetstettheten. Den verdi som har lik sannsynlighet for overskridelse som underskridelse - P50-verdien (gjelder under forutsetning om at sluttresultatet er normalfordelt – ved normalfordeling er mest sannsynlige verdi og forventet verdi like). Både konfidensnivå og konfidensintervall må defineres for at den statistiske informasjonen skal være fullstendig beskrivende.

Konfidensnivå: Nivået (ofte i prosent) på hvor stor sannsynlighet det er for at et gitt forhold skal inntreffe innenfor et definert intervall (konfidens-intervall).

Sannsynlighetstetthet

Figur 5: Grafisk visualisert sannsynlighetstetthet

Konfidensintervall: Et intervall som med en gitt sikkerhet inneholder den ukjente parameteren.

Dersom konfidensnivået er 70 % tilsier dette at det er 70 % sannsynlighet for at det gitte forholdet (kostnadene) faller mellom et angitt intervall (konfidensintervall).

Både konfidensnivå og konfidensintervall må defineres for at den statistiske informasjonen skal være fullstendig beskrivende.

Standardavvik: Det mest brukte målet på spredning av en sannsynlighetsfordeling. (beregnes som kvadratroten av variansen).

Varians: Et mål på spredningen ut fra forventningsverdien.

Erlang-fordeling: Erlang-fordelingen er en høyreskjev sannsynlighetsfordeling (fordelingsfunksjon) hvis form bestemmes av anslag (subjektive vurderinger) av tre estimater: optimistisk (N), pessimistisk (Ø) og mest sannsynlig (M). Skjevheten bestemmes direkte gjennom nevnte anslag. Erlang-fordelingen benyttes i forbindelse med trinnvis kalkulasjon og er en matematisk tilnærming til statistisk fordeling.

Ved å benytte visse forutsetninger om usikkerheten i det enkelte anslag (10/90 som vist i formlene under) vedrørende tre-punktsestimater, vil forventningsverdien og standardavviket i Erlang-fordelingen være representert ved henholdsvis:

$$E(x) = \frac{N + 0,42 M + \text{Ø}}{2,42} \quad \text{og}$$
$$S = \frac{\text{Ø} - N}{2,53}$$

6.2 Kostnader

I Jernbaneverket er det besluttet å benytte de begreper som er definert i dette avsnittet.

Grunnkalkyle: Basisestimat, ofte basert på erfaringskostnader (enhetspriser) i en deterministisk kalkyle, uten noen form for usikkerhetsavsetning.

Forventet tillegg: Tillegg til grunnkalkyle for å ta høyde for usikkerhet i erfaringstall og beskrevet arbeidsomfang.

Utgjør differansen mellom forventet kostnad og grunnkalkyle.

Kan være kostnader knyttet til:

- uspesifiserte poster
- endring innenfor prosjektets forutsetninger

Styringsramme /

Forventet kostnad: Forventet kostnad er den summerte vektete gjennomsnittskostnaden av alle tripplestimatene på alle postene og usikkerhetsdriverne. Dersom denne summen er normalfordelt vil det si at det er lik sannsynlighet (50%) for overskridelse som for underskridelse av forventet kostnad.

Summen av grunnkalkyle og forventet tillegg / margin. Den kostnad vi forventer skal bli sluttkostnaden.

Prosjektreserve: Differanse mellom kostnadsramme og budsjett. (I mange tilfeller vil budsjett være lik styringsramme). Prosjektreserven skal dekke en rimelig grad av usikkerhet i prosjektgjennomføringen som beskrevet i usikkerhetsanalyse ved relevant godkjenning.

Under prosjektgjennomføringen skal størrelsen på reserven vurderes kontinuerlig i forhold til usikkerheten i gjenstående arbeidsomfang.

Prosjektreserven vil normalt ikke benyttes til større omfangsendringer i prosjektet.

Kostnadsramme: Forventet kostnad med tillegg for prosjektreserve / usikkerhetsavsetning.

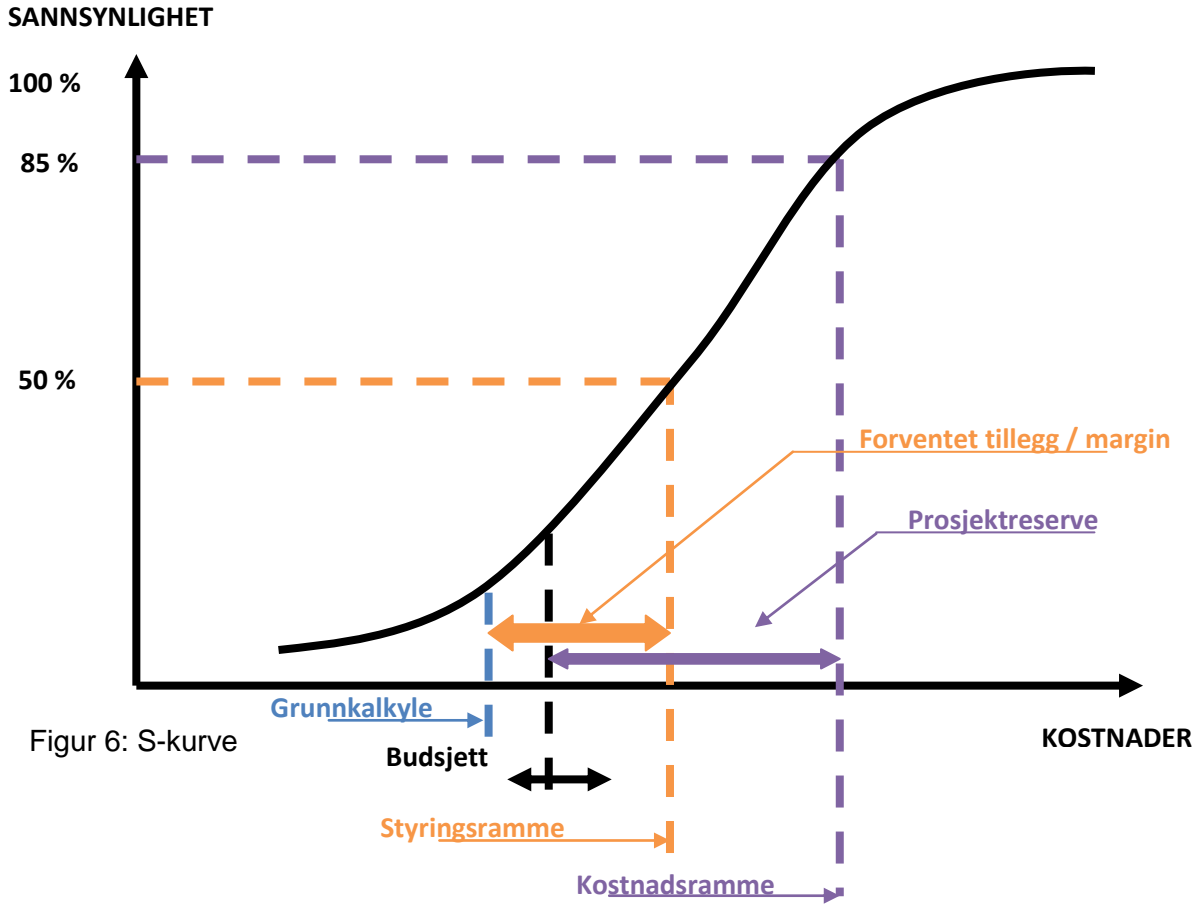
Prosjektets kostnadsramme skal være den kostnad som med 85 % sikkerhet ikke overskrides. Kostnaden ved et standardavvik skal ved godkjenning normalt på hovedplaner ikke overstige 20 %. På detaljplaner, 10 %.

Styringsramme: Forventet kostnad med tillegg for prosjektreserve / usikkerhetsavsetning.

Prosjektets kostnadsramme skal være den kostnad som med 50 % sikkerhet ikke overskrides.

Det kostnadsnivå prosjektet styres mot i gjennomføringsfasen, vil være forskjellig fra styringsramme alt etter nivå i prosjektorganisasjonen og uttrykkes i budsjett.

Budsjett: Er den budsjetttramme som er meddelt/ den fullmakt som er gitt de forskjellige fullmaktsnivåene innenfor prosjektorganisasjonen. Dette skal for Jernbaneverkets prosjekter være beregnet "Forventet kostnad". Departementet skal samtidig opplyses om prosjektets kostnadsramme.

Figur 6: S-kurve

7. Krav til gjennomføring av usikkerhetsanalyser

- Usikkerhetsanalyser skal bestå av både kvantitativ og kvalitativ del og skal gjennomføres etter anerkjente vitenskapelige statistiske metoder.
- Resultatene av kvalitativ metode skal dels fremkomme ved kritikalitetsprioritert hendelsesregister og tiltak til de to øverste kritikalitetsklassene.
- Usikkerhetshendelser grupperes i drivere. Disse inngår i kvantitativ analyse med trippeltanslag for eventuell restusikkerhet pr. driver. Driverne kan også inneholde usikkerhet som er besluttet å ta bort fra estimatusikkerheten, f.eks. markedsusikkerhet. Estimatusikkerhet og hendelsesusikkerhet summeres og skal gi det totale bildet av prosjektusikkerheten.
- Analyser over 1 eller to dager avhengig av kompleksitet (skjønn av oppdragsgiver/Prosessleder)
- Innkalling til usikkerhetsanalyser og produktleveranse skal alltid kopieres til JBV's Fagansvarlig usikkerhetsstyring og estimering.

7.1 Krav til leveranse fra usikkerhetsanalyser

Type analyse	Produktleveranse
Usikkerhetsvurdering halv dags prosess	Hendelsesregister med kritikalitet og tiltak
Liten analyse 1 dags gruppeprosess	Hendelsesregister med kritikalitet og tiltak Prioritert top 10 usikkerhet (hendelse og estimat) S kurve presentasjon av p50 og p85 Presentasjon av deterministisk estimat med forutsetninger for analysen (inndata)
Liten analyse 2 dagers gruppeprosess	Hendelsesregister med kritikalitet og tiltak. Prioritert top 10 usikkerhet (hendelse og estimat) S kurve presentasjon av p50 og p85 Presentasjon av deterministisk estimat med forutsetninger for analysen (inndata)
Full analyse 1 dags gruppeprosess	Full analyserapport
Full analyse 2 dagers gruppeprosess	Full analyserapport

Tabell 4: Anaysekategorier

7.2 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse

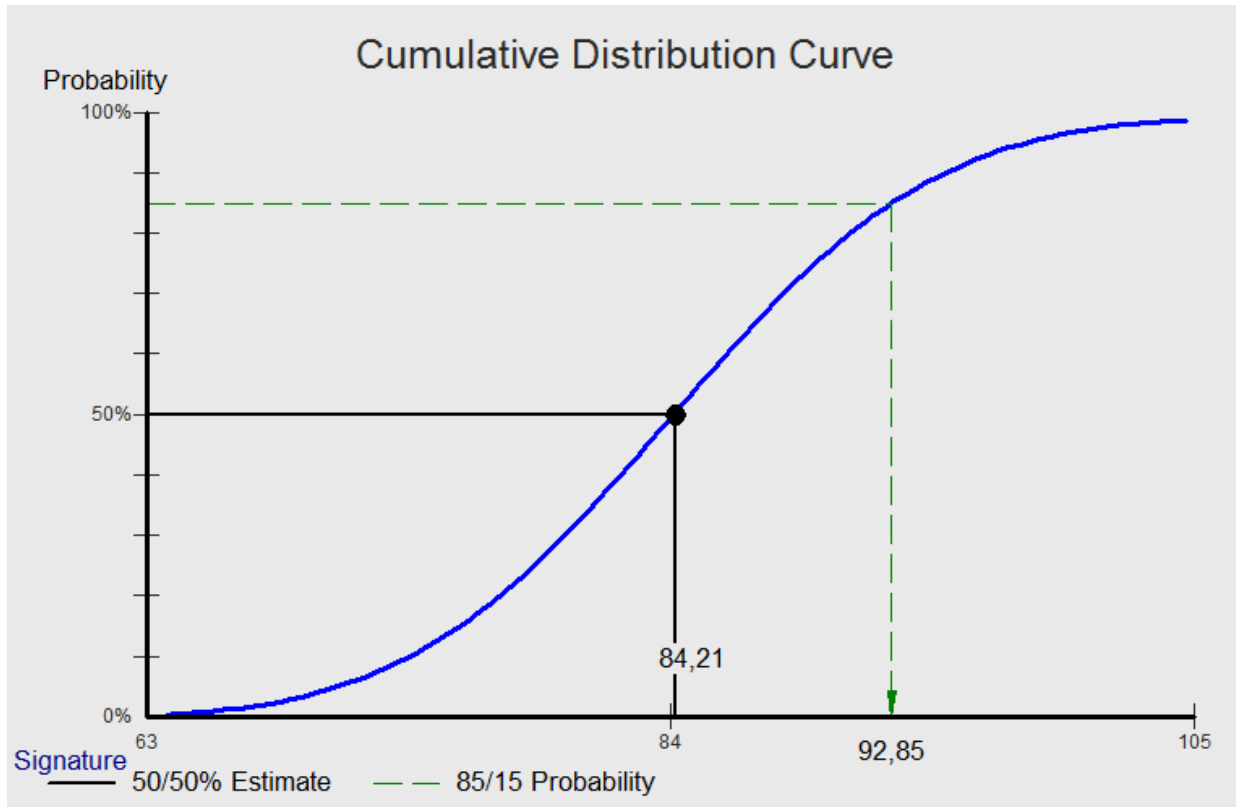
Krav til innhold i rapport.

SAMMENDRAG	
INNHOLDSFORTEGNELSE	
1 INNLEDNING	
1.1 OPPDRAGET	
1.2 GJENNOMFØRING AV OPPDRAGET	
1.3 METODE	
1.3.1 Overordnet prosess	
1.3.2 Identifikasjon og kategorisering av usikkerheten	
1.3.3 Analyse av hendelsesusikkerheten	
1.3.4 Analyse av estimatusikkerheten	
1.4 FORUTSETNINGER FOR ANALYSEN AV ESTIMATUSIKKERHETEN	
2 USIKKERHETSBIKDET	
2.1 PRIORITERTE HENDELSER	
2.2 KOSTNADSUSIKKERHETEN (ESTIMATUSIKKERHETEN)	
2.2.1 Inndata og vurderinger	
2.2.2 Kalkyleresultat	
3 TILTAKSPLAN BASERT PÅ USIKKERHETSBIKDET	
4 KONKLUSJON OG PRIORITERTE ANBEFALINGER	
VEDLEGG 1 GRUPPESAMLINGENE	
VEDLEGG 2 USIKKERHETER, HENDELSER OG KRITIKALITET	
VEDLEGG 3 TILTAKSLISTE KNYTTET TIL PROSJEKTETS USIKKERHETER.	
VEDLEGG 4 PROSJEKTETS DETERMINISTISK ESTIMAT	
VEDLEGG 5 ANALYSEMODEL	

Figur 7: Innholdsfortegnelse i rapport fra usikkerhetsanalyse

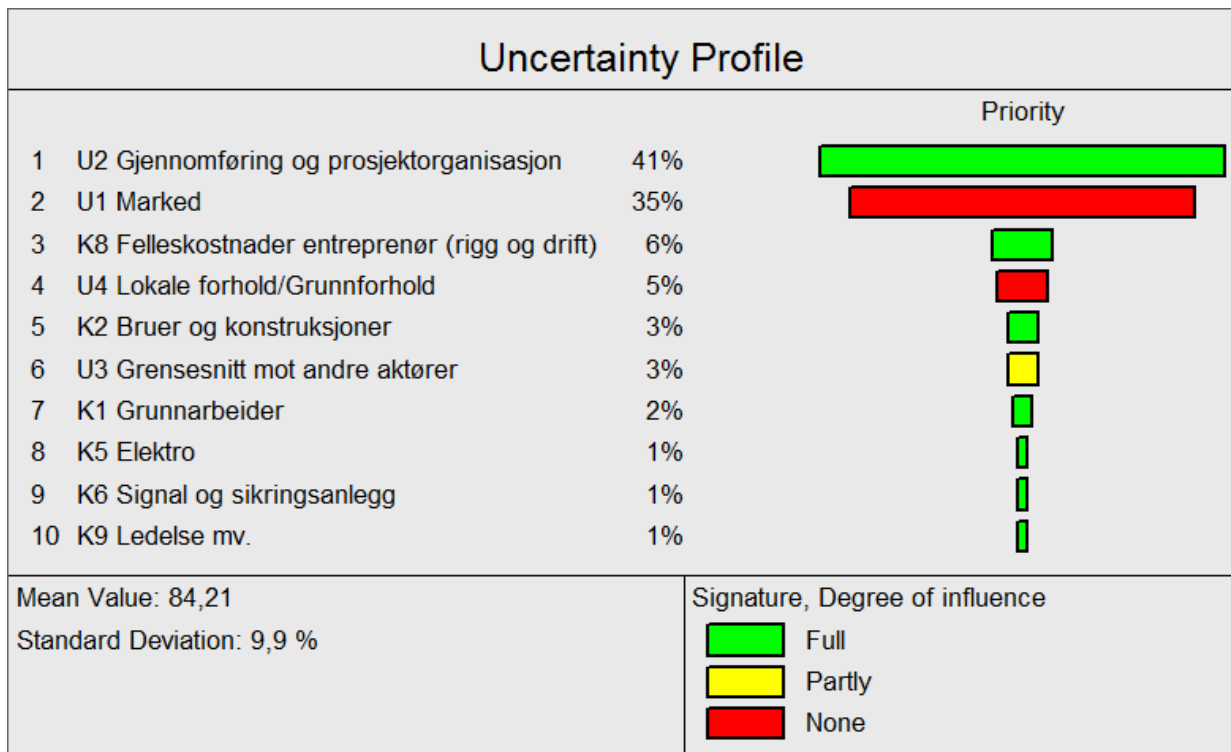
7.3 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, S-kurve.

Figur 8: S-kurve

7.4 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, Tornadodiagram.

Figur 9: Tornadodiagram

7.5 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, hendelsesregister.

Nr.	Usikkerhet	Driver	Ursak	Utvikling	Beskrivelse av evt. mulige hendelser (H). Forutsetninger.	Suksesskriterie	Sannsynlighet	Konsekvens	Kritikalitet	Kritikalitet forrige måse	Tiltak	Kostnad av tiltak	Virkning	frist	ansvar	Utført
10	Forurensning grunn i stasjonsområdet	U5			Omfattende undersøkelser er utført side forrige rapportering. Ingen tegn til forurensning.	Kostnad	1	3	3	3	Ovenåkes					
11	Ikke tilstrekkelig ekstern kapasitet til på prosjektene/levere signalleveranser	U2			Kan forsinke KS 2 analyse og behandlingstidspunkt i Storinger.	Tid	4	3	4	4	Kritisk usikkerhet. Lettes til Utbyggingsdirektor dersom adekvate tiltak logger utenfor prosjektets rammer og fullmakter.					

Figur 10: Hendelsesregister

7.6 Innhold i rapport fra Usikkerhetsanalyse, Analysemodell.

Kode	Post/Faktor	Min/Sannsynlig/Max	Middel	Enhet	Mill kr	S%	Prio
1	Totalkostnad				126,50	19	
1	Totalkostnad			MNOK	126,50		
*	Grunnkalkyle	See Specs. in Sheet 2	111,02	MNOK			
*	Indre/ytre forhold	See Specs. in Sheet 3	1,14	Faktor			
2	Grunnkalkyle				111,02	11	
1	Entreprenørkostnad	See Specs. in Sheet 4		MNOK	77,35		
*	Entreprenørens rigg og drift /10/15/20 %)	8/12/16	12,00	mill kr			2
*	RS	1	1,00	rs			
*	Prosjekt og byggeledelse (10/12/15 %)	8/10/12	10,00	mill kr			1
*	RS	1	1,00	rs			
*	Prosjektering (8/14/20 %)	6/11/16	11,00	mill kr			3
*	RS	1	1,00	rs			
*	Grunnerverv	0/0/2	0,67	mill kr			
*	RS	1	1,00	rs			
3	Indre/ytre forhold				1,14	16	

Figur 11: Analysemodell

7.7 Etterarbeid fra analyser

Jernbaneverkets fagansvarlig for usikkerhetsanalyser skal ha innkalling til alle analysemøter og kopi av alle usikkerhetsanalyserapporter. Dette for å sikre sentral:

- Kvalitetssikring ved deltagelse
- Registrering av rapporter
- Føring av statistikk på kvalitetskrav for alle rapporter
- Føring av statistikk for kostnadsutvikling gjennom faser.

8. Referanser

- STY-600568 Instruks for usikkerhetsstyring (usikkerhet for måloppnåelse)
- STY-601281 Mal til felles kriterier Sannsynlighet
- STY-601282 Mal til felles kriterier for konsekvens
- STY-601283 Mal til felles kriterier for akseptkriterier
- STY-603044 Anbefalt praksis for gjennomføring av usikkerhetsanalyser
- STY-603045 Mal for hendelsesregister for usikkerhetsstyring og usikkerhetsanalyser

Revisjonsoversikt

Rev.nr	Gyldig fra	Hovedendringer
000	21.08.2013	Dokument opprettet
001	04.12.2013	Oppdatert Dokumentansvarlig med Svein Arvesen